

I

Commissaris Kluft zuchtte.

Wat liep hij hier in godsnaam te doen? Ze noemen dat theater en je mag niet eens gaan zitten. Het was hier vroeger een groot bankkantoor, meende hij zich te herinneren, hij had het logo op de voorgevel gezien, en nu had een of ander creatief genie hierbinnen overal beschotten getimmerd, schots en scheef, je kon er nergens overheen kijken, je kon alleen verdwalen, door kromgetrokken gangetjes die uitmondde in allerlei bizarre kamertjes. In elk kamertje stonden jongelui, zo te zien aangespoeld uit alle hoeken van de wereld, zich in bochten te wringen. Naar het schijnt heette dat dansen. En je mocht niet roken, wat had je dan gedacht? Je mocht nergens nog roken, verdomme.

Kluft tastte naar het pakje sigaretten in zijn jaszak. De aandrang om er eentje op te steken deed bijna pijn. Maar nee, dan moest je eerst helemaal naar buiten lopen, tot op het Koningsplein, hij verwedde er de rest van zijn pakje op dat hij door die doolhof nooit de uitgang zou vinden. Als je al niet struikelde over dansers die dwars in een van de verbindingsgangetjes waren gaan liggen, op hun buik. Zou dat ook bij het dansen horen?

‘Kijk eens, Kluftje, een oorlogsdans,’ lispelde Jeanine. Haar ogen glansden. Kluft vervloekte de directeur-generaal van belastingen die had beslist dat zijn vrouw met vervroegd pensioen mocht gaan. Mocht? Moest. Eruit geflikkerd. Plaatsmaken voor gedweeë snotneuzen, ratelend van ambitie. Gelukkig had die

mooie meneer haar een dikke zak geld achternagegooid. Zo-
iets kon je niet afslaan.

Jeanine had drie weken door hun huis gezworven met rood
aangelopen ogen. Zelfs het familiebezoek in Balegem, met
adequaat niveau van jeneverconsumptie, vermocht haar niet
op te beuren. Na die drie weken begon ze schoon te maken.
Van traphal tot het minuscuulste zilveren koffielepeltje, erfstuk
van haar oma, achter in een la op zolder, alles moest eraan
geloven. De spinnenpopulatie werd uitgeroeid of trok panisch
in ballingschap. Wat een geluk dat net in die dagen het seizoen
van de terroristenjacht was geopend. Kluft kwam dagenlang
niet naar huis. Kon niet. Eigenlijk moest hij die jihadi's dank-
baar zijn, ze hadden hem behoed voor echtscheiding.

Wederom na drie weken was de poets- en boenrage van
zijn vrouw uitgewoed. Jeanine ontdekte op de bodem van haar
oceanen vrije tijd de kunst. Of liever, de Kunst. Of nog liever,
de Kunsten. Met huizenhoge hoofdletters. Ze kreeg er niet
genoeg van musea en concerten af te dweilen. Buiten de werk-
uren nodigde ze Kluft uit haar te begeleiden. Uitnodigen? Een
bevel zonder stemverheffing. Toen Jeanine hem tijdens een
lang weekend meesleepte naar een beroemd museum ergens
in het Ruhrgebied, waar hij zich van het eerste tot en met het
laatste schilderij stierlijk verveeld had, besepte Kluft dat maat-
regelen geboden waren. Dringend. Hij begon aan een dras-
tische kuur overuren. De overtallige tijd stapelde zich op. Hij
gevoelde niet in het minst een aanvechting om de stapel weg
te werken. Later, ooit. Voor als hij zelf met pensioen zou gaan.
Misschien iets eerder, stel dat de oppergod van de Brusselse
politie van plan was ook hem een schop onder zijn ervaren
kont te verkopen. En ook hem een zak geld achterna te gooien.
Zo niet zou Kluft blijven plakken waar hij was, schop of geen
schop.

Kluft geeuwde alsof hij een steenkolenontginning opende in zijn keelgat. Hij stapte om de zoveelste liggende danseres-ballerina-kunstenaar-ares heen. Na de lange mars door de grote musea had Jeanine het nirwana bereikt van de esthetiek. Het BrusselfestivalBruxelles. Het allerbeste, het allergrootste, het allerberoemdste voor podium- en andere kunsten ter wereld. Ieder jaar in de meimaand! Komt dat zien! Bij ons nog wel! In ons eigen Brussel! De naam zegt het zelf! En dat dat al een jaar of twintig bestond! En dat zij dat nooit had geweten!

Jeanine staaarde verzaligd naar een jonge zwarte aartsengel en een Chinese (Japanse? Thaise? Cambodjaanse?) schoonheidskoningin die onnavolgbare kronkelingen uitvoerden onder en over elkaar heen zonder elkaar te beroeren, terwijl naast hen een boomlange Viking, alles erop en eraan, blonde lokken, zeeblauwe ogen, schouders van een gewichtheffer, als een bezetene met beide voeten op de vloer roffelde. Tussen de roffels door scheidde hij prehistorische grommen af, het lawaai stonk naar de spelonken van de holenbeer. Of was het burlen van boreale elanden? Kluft vond de bronstkreten nogal primitief, maar, bedacht hij, heeft de kunstenaar daar geen diepere bedoeling mee?

Hij had meer belangstelling voor het extatisch doch doeleloos rondzwerfende publiek dan voor de dansers. Hij kreeg niet zo gauw de kans om Brusselse bobo's in volle actie en op eigen terrein te observeren. Die meneer met zijn golvende brilmontuur en zijn veel te korte, veel te wijde, zwarte broekspijpen bijvoorbeeld, water in zijn kelder tot aan zijn kuit. Ach, misschien had zijn uitrusting niets te betekenen. De bizarre brillen hier waren niet te tellen en iedereen droeg zwarte kleren. Kom, toch de flinke helft. Neem nou dat meisje daar, hij wedde op een studente theaterwetenschappen. Zwart brilmontuurtje, zwarte spijkerbroek, te kort truitje dat ooit zwart was geweest. Nee, daar stond een meneer met wijnrode spijkerbroek

en dooiergeel sjaaltje. Hee, daar liep een jonge kerel met Noord-Afrikaans uiterlijk. Die hebben mijn collega's van de straat zeker al drie keer zijn persoonsbewijs gevraagd. Ze kunnen het niet laten. Tel de tekenen maar eens op: Dun snorretje. Elvis Presley haar. Blauwe trainingsbroek met twee witte zijstrepen. Polskettinkje. De enige zichtbare buitenlander hier, in dit gezelschap dat zo graag zijn kosmopolitisme etaleert. Ha toch, daar had je een meneer uit Pakistan. Of India. Of zo. Keurig in het pak. Ook al zwart, dat pak.

Er kwam een tweede geeuw opzetten. Klufft keek in de brochure die een hoffelijke dame hem bij de ingang had toegepast. Als je van deze hogere gymnastiek iets wilde snappen, moest je je eerst door een berg theorie heen graven.

'De activering van de cognitieve ervaring,' las hij, 'stelt het visuele perspectief in vraag en tevens de geijkte identiteitsbegrippen, door wat de kunstenares de performativiteit van het genre noemt. De historiciteit van het lichaam en, op een metaniveau, het geluid, zijn de sleutelementen. Zes uur lang interpreteert een groep dansers historische krijgs- en verzetsdansen. Van *cultural appropriation* is geen sprake. Zij dansen gedeconstrueerde citaten. Een traditionele zwaarddans zal hier een dans zonder zwaarden zijn. Zij breken door het oppervlak van het choreografische patrimonium met een verbazend emancipatorische kracht.'

'Sta niet zo te suffen, Klufft,' fluisterde Jeanine. 'Kijk liever naar die oude krijgdsdansen. Wat een atleten! Maar enfin, daar zul jij toch nooit iets van snappen.'

'Snap jij het dan wel?' vroeg Klufft. 'Ik heb in dat boekje gekeken en daar word ik niet wijzer van.'

'Je moet niet lezen, we zijn gekomen om te kijken. Je moet zoiets ondergaan. Go widde flo. Zijn ze niet schitterend?'

Het kostte Klufft geen enkele moeite om dat toe te geven. De meisjes zagen eruit als topmodellen, leverbaar in alle tinten. Voor de jongens gold hetzelfde, maar daar had hij minder oog voor, zo iets liet hij liever over aan zijn vrouw.

Als je avond na avond tegen mij aan moet kijken, kan dat hier niet anders dan een verademing zijn, dacht Klufft. Jeanine en zo'n Viking? Hij verjoeg de gedachte.

Ze zochten een opening en wandelden een zigzaggende gang in. Hier lagen drie van die jonge podiumkunstenaars naast en door elkaar, ze verroerden geen vin. Je kon er ternauwernood langs, zeker als je een buikontrek had die met die van Klufft en Jeanine kon concurreren.

Hoeveel hoeken zou dit andere vertrek hebben? Klufft raakte de tel kwijt. Niet alleen hopsten en huppelden dansers heen en weer en op en af, achter hen aan dartelde een troep kleuters, de oudste was hooguit vijf. Blijkbaar hingen hun ouders de pedagogische theorie aan die voorschrijft dat het een essentieel bestanddeel is van iedere goede opvoeding om je kinderen onmiddellijk na de zindelijkheidsstraining in contact te brengen met de schone kunsten en dan vooral met het allernieuwste, wat synoniem is van het allerbeste.

Het kon de lieve kleinen geen barst schelen. Ze amuseerden zich feestelijk. Ze hosten in rij om de krijgsdansers heen, ze speelden haasje-over en de lenigste, een sprietig meisje met rood brilletje en korte vlechtjes, maakte radslagen in serie, allemaal in één verticaal vlak, een natuurtalent, dat kind, ze kon zo beginnen bij die dansers hier.

De ouders, twee jonge stellen, zagen hun pedagogisch concept uit elkaar spatten. Ze renden van hot naar haar om hun schaterende kinderen het ravotten te beletten, inmiddels schichtig de onvoorspelbare baan van de dansers vermijgend.

Roepen van hou nou toch eens op of laat dat, láát dat, durfden ze niet, ten eerste, om de voorstelling niet te verstoren en ten tweede, om hun non-directieve, kindgerichte principes niet te verloochenen. Gesmoorde waarschuwingen en halfslachtige bevelen mochten niet baten, de kinderen deden lekker alsof ze papa en mama niet hadden gehoord.

Het uit de hand lopende spektakel monterde Klucht niet weinig op en Jeanine brak weg uit haar kunstkorst. Ze raakte altijd vertederd zodra ze kleine kinderen zag.

Net toen de non-directieve ouders hun broed in het gareel leken te krijgen dankzij een combinatie van zeer directieve houdgrepen en platte omkoperij in de vorm van snoep, scheurde uit onbestemde richting een langgerekte krijs en brak af. De dansers kronkelden voort. De Viking roffelde.

‘Kom, Klucht,’ zei Jeanine, ‘dat is een echte strijdkreet, daar wil ik bij zijn, dat is pas authentiek.’

Klucht slaagde er niet in haar bij te benen. Hij geloofde niet zo in dat authentieke.

Kluft dook de eerste de beste zijgang in, ver boven de toegestane maximumsnelheid, ondanks zijn imponerende lichaamsgewicht en het grillige bochtenwerk van de gangen. Jeanine keek niet om. Dan weer wel. ‘Hoe ben ik Kluft nu weer kwijt-gespeeld? Ik vind hem wel terug, straks.’

De doolhof leek op een mierenhoop waarin je wroet met een stok. Botsen op heen en weer rennende festivalgangers was de regel, ontwijken de uitzondering. En dan had je nog de dansers die omhoogsprongen uit hun liggende houding. Iedereen bewoog in een stomme film.

Kluft bleef staan. Welke kant moest hij uit? Werktuiglijk gleeed zijn hand in zijn jaszak. Hij stak een sigaret op.

‘Smoking is strrrrictly forrrbidden!’ voegde een jonge Indiër hem toe. Hij begon aan zijn mouw te rukken, maar Kluft draaide weg, een kwartslag, en verkocht hem een stomp in zijn maag.

Ik moet vooruit, dacht hij, maar waar naartoe?

Een mevrouw, zwart haar, gelig en oranje geschminkt gezicht, zwarte lippenstift, uiterst krappe zwarte jurk, zwarte kousen, zwarte pumps, droeg een button van het festival. Hij vatte haar bij de pols.

‘Politie, mevrouw, wat is er gebeurd?’

‘Je n’en sais rien, ik weet het niet,’ antwoordde ze.

En dan:

‘Kom mee. Venez, vite!’